

OSMANLI ARAŐTIRMALARI

XXV

NeŐir Heyeti - Editorial Board

Halil İNALCIK - İsmail E. ERÜNSAL

Heath W. LOWRY - Feridun EMECEN

Klaus KREISER

Misafir Editörler:

Hatice AYNUR - Mehmet KALPAKLI

THE JOURNAL OF OTTOMAN STUDIES

XXV

Prof. Dr. Mehmed ÇAVUŞOĞLU'na

ARMAĞAN - I

İstanbul - 2005

ÇAVUŞOĞLU MEHMED BEĞ'İ "İYİ BİLİRİZ!"

Mustafa S. KAÇALIN

[ÇAVUŞOĞLU Mehmed Beğ'in aramızdan ayrılışının üstünden yıllar geçti. O gün bu gündür sevenleri onun için bir armağan çıkarırlar, belki bu yazıyı da alırlar diye beklendi. Gelgelelim sevenler güçsüz, güçlüler gayretsiz, bekleyişler yersizdi. Geç olmak hiç olmamak gibidir. Bu geçlik güçlükten, gönülden gelenin elden gelememesindedir. Ana kucağındaki çocuk gibi ne olduğunu anlayamadan, verdiği bilgiye doyamadan sığacağı sığacağına ayrılmak ne acı. Sığağın yağmuru zamansız gelir amansız yağar. Beklenmedik ayrılışın da beklenmedik ağlayışı olur.

İşte zamansız yazının yersiz yayınlanışının açıklamasını böyle sunarım.]

*

Tanımayanlar için birkaç söz: Eski Türk edebiyatı profesörü. İşini iyi bilir, bildiğini iyi öğretirdi. Kişilikliydi, insanlıklıydı. Çok öğrenciyle değil, dersi seven öğrenciyle ders yapardı. Yayınlarını tek başına yapma iddiasını taşımaz, ortak imza ile emeği ve bilgiyi bölüşür bir alçak gönül isseydi. Bir yaz günü gün batımından tan atımına dek çalışıp uykusuz kaldığından sürücülüğünü yaptığı arabasıyla dönüşü olmayan yolculuğa gitti.]

Güneşi öven kendisini över.¹ Onun için bu yazı bir övgü yazısı değildir. Tanıyana anlatmağa kalkışmanın, bilene öğretmeğe çalışmanın, görene göstermeğe uğraşmanın boş olduğunu her kişi gibi bu kişi de biliyor. Bunun yanında bu yazı ne bir ölüm duyurusu, ne Hristiyanlardaki gibi cenaze başında okunmak için yazılmış bir ağıt konusudur.

¹ EFLÂKLİ AHMET [ö. 1360]: *Âriflerin Menkıbeleri*: Yazılışı: 1353, Çeviren: Tahsin YAZICI, bölüm 3, § 148.

ÇAVUŞOĞLU, bu satırları yazanın -1976-1980 yılları arası- hocasıydı. O da bir çok kişi gibi edebiyatı onda tattı, onda tanıdı. Bu tat, anlatılmaz, tadılır. Kesin azlık çokluk gibi kesin tat da yoktur. Böyle kavramlar hep bir başkasına göre anlaşılıp algılanır. Edebiyatın tadını bir türlü alamadığımı, o hocaya değin bir başkasında bulamadığımı, o hocayı tanıdıktan sonra anladığımı, nasıl olması gerektiğini anlatamadığım için kendisini dinledikten sonra "Hah işte bu, işte böyle." diye göstererek hayalimdekini gerçekleştirebildiğimi, aradığım ile bulduğumu, benim dile getiremediğim onca dile getirildiğini, kaynağıma kavuştuğumu, o kaynakta bilgisizliğimi yuduğumu, kanasına doydüğümü gönül genişliğiyle söyleyebilirim.

Artık o pınar akıyor, o bulak kaynamıyor. Ilgım salgım gibi yetiştim derken yitirmek ne acı. Sevenleri, suyu biten yöreden dönülmeyen yere göçen sevgilinin eski yatak yerindeki izleriyle avunuyorlar.

Her memur gibi o emeğinin karşılığını aylıkla, her öğrenci gibi biz de çalışmamızın karşılığını notla aldık. Eğitim süresinden sonra bağlar tabii olarak kesildi. Bundan sonraki ilgi bilgiye ve iyiliğe bağlıdır. Küçük büyüğe saygı göstermeğe mecburdur. Ya büyük? Şimdi istediğini yapmakta serbesttir. İşte bu serbestlikteki kişilerden biri "Bilim bir zincirdir, orta halkanın üstündeki ve altındaki halkalardan iş, önem ve varlık bakımından başkalığı yoktur, zincirde bir halka çürük olursa bütün güç o çürüktedir." diye düşünüyor çalışıyorsa gördüğünde güler yüz gösterip gönül alıyorsa yanına gittiğinde sıkıntını anlıyor em oluyorsa konuşunca dinliyor konuştuğunda dinletiyorsa okurken duyuyor anlatınca duyuruyorsa ister göz gördükçe ister gömüldükte en güzel yaşamanın gönülde olduğuna inanıyorsa gerek isteyerek gerek içine düşerek Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne gelenlerin, kızının erkeğinin, bu işi seveninin sevmeyenin, Müslümanın Hristiyanının "Sence hangi hoca iyidir?" dendiğinde, şöyle bir yayınları, davranışları, ilişkileri gözünden geçirdikten sonra "ÇAVUŞOĞLU" dedirtiyorsa bu kişinin emeğinin karşılığı olarak aldığı akça aktır ve bu kişi için "İyi biliriz!" demek haktır.

Budapest, Tavşan yılı 1987 Ekim 27.

Yedi İklim: İstanbul 1993 (Nisan) 5. c. 37. sy. 76. sf.